

บทคัดย่อ

T 165545

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ : การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่ชอบด้วย
กระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครอง
โดยศาลปกครอง

ชื่อผู้เขียน : นายวิชญ์ชัย ธรรมประดิษฐ์

ชื่อปริญญา : นิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : กฎหมายมหาชน

ปีการศึกษา : 2547

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

1. รองศาสตราจารย์ ดร. วรพจน์ วิสสุตพิชญ์ ประธานกรรมการ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมชัย ศิริสมบุญเรือง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 บัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาคดีที่เป็นข้อพิพาทระหว่างหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกับเอกชน หรือระหว่างหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยกัน อันเนื่องมาจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีข้อโต้แย้งอื่นที่กฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

หากกล่าวโดยเฉพาะคดีอันเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติเหตุที่ศาลปกครองใช้ในการพิจารณาพิพากษาเพื่อมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหลายเหตุด้วยกัน เช่น เหตุที่เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครองโดยถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ หรือเจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ เป็นต้น

ถ้อยคำที่ใช้ในการบัญญัติ เหตุแห่งการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวมิได้มีการบัญญัติความหมายของถ้อยคำไว้ในบทนิยามของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เมื่อศาลปกครองมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองย่อมต้องมีการใช้และตีความถ้อยคำที่บัญญัติเหตุแห่งการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ศาลปกครองจะมีการใช้และตีความถ้อยคำที่บัญญัติถึงเหตุแห่งการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยอาศัยหลักเกณฑ์ใด

หากพิจารณาแล้วเห็นได้ว่า ถ้าหากคำสั่งทางปกครองที่พิพาทเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองย่อมไม่มีอำนาจที่จะพิพากษาให้เพิกถอนในทางทฤษฎีได้กำหนดเงื่อนไขความสมบูรณ์ของคำสั่งทางปกครองประกอบด้วยเงื่อนไขความสมบูรณ์ของขอบอำนาจในการออกคำสั่งทางปกครองและเงื่อนไขความสมบูรณ์ของกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครอง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้มุ่งศึกษาเฉพาะเงื่อนไขความสมบูรณ์ของกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครองเพียงเงื่อนไขเดียว ดังนั้น จึงต้องศึกษาว่าตามกฎหมายที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการออกคำสั่งทางปกครอง ประกอบกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้กำหนดเงื่อนไขความสมบูรณ์ของกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครองไว้ประกอบด้วยเงื่อนไขใดบ้าง ซึ่งถือเป็นกฎหมายสารบัญญัติ โดยผลของเงื่อนไขความสมบูรณ์ของกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครองดังกล่าว ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขความสมบูรณ์ของกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครอง ย่อมทำให้คำสั่งทางปกครองนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งก็ถือเป็นสิ่งเดียวกันกับเหตุที่ศาลปกครองใช้ในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครอง

ดังนั้น การที่ศาลปกครองจะอ้างเหตุเพื่อเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ศาลปกครองก็ต้องนำข้อความคิดทางกฎหมายสารบัญญัติที่กำหนดเงื่อนไข

ความสมบูรณ์เกี่ยวกับกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครองมาใช้เป็นกรอบในการใช้และตีความถ้อยคำที่บัญญัติเหตุแห่งการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพื่อให้การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครองเป็นไปตามหลักกฎหมาย มิใช่เป็นแต่เพียงการตีความกฎหมายตามตัวอักษรที่บัญญัติไว้ในมาตรา 9 วรรคหนึ่ง (1) ดังกล่าว

การใช้และการตีความกฎหมายเพื่อเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครอง โดยมีหลักกฎหมายรองรับจะเป็นหนทางให้มีการพัฒนาหลักทฤษฎีทางกฎหมายปกครองของประเทศไทยทั้งทางสารบัญญัติและวิธีบัญญัติได้รับการพัฒนาก้าวไปอีกขั้นหนึ่ง อีกทั้งยังเป็นการรักษาดุลยภาพระหว่างประโยชน์สาธารณะและการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเอกชนจากการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเป็นหน้าที่ของศาลปกครองได้อีกทางหนึ่งด้วย

ABSTRACT

TE 165545

Thesis Title : Grounds for Revision by Administrative Courts
Concerning Unlawful Administrative Decisions
Made Inconsistent with Its Administrative Process

Student's Name : Mr. Wichchai Dhrampradit

Degree Sought : Master of Laws

Academic Year : 2004

Advisory Committee:

1. Assoc. Prof. Dr. Vorapot Visrutchai Chairman
2. Asst. Prof. Dr. Somchai Sirisombunwej

According to the Act on Establishment of Administrative Courts and Administrative Court Procedure, B.E. 2542 (1999), Administrative Courts have the competence to adjudicate the case of dispute between the administrative agency or State officials and individuals or between the administrative agencies themselves or between the administrative agency and State officials. To be more specific, a case of dispute shall involve an act or a negligence of act which must be performed by the administrative agency or State officials, or involve other arguments required by law to be within jurisdiction of Administrative Courts.

If we particularly focus on the case of dispute involving an unlawful administrative decision made by State officials in compliance with Section 9 paragraph one (1) of the Act on Establishment of Administrative Courts and Administrative Court Procedure, B.E. 2542 (1999), we will find that it stipulates

various causes of revoking unlawful administrative decisions as considered by Administrative Courts, for instance, State officials are not empowered to make an administrative decision; State officials made such a decision inconsistent with the form, process or procedure which is the material requirement for such an act or exercise his or her unlawful discretion, etc.

However, the meaning of such wording used for stipulating causes of revoking an unlawful administrative decision was not given in the introductory definition of the Act on Establishment of Administrative Courts and Administrative Court Procedure, B.E. 2542 (1999). For this reason, when the Courts have to make a ruling involving a revocation of such an unlawful administrative decision, they shall unavoidably use and interpret the wording indicating causes of such a revocation. As such, there is the crucial point to be concentrated on like which principles the Courts hold when they use and interpret the said wording.

In case an administrative decision in dispute is considered to be lawful, the Courts are unable to rule a revocation. The reason is that, in terms of theory, it gives a condition that the enforceable administrative decision shall be composed of two conditions as a validity of sphere of power to give an administrative decision; and a validity of procedure for making an administrative decision. In this connection, this thesis aims to concentrate its study on a condition of a validity of procedure of making an administrative decision only. It is particularly to explore laws concerned which give State officials a power to make an administrative decision together with the Act on Administrative Procedure, B.E. 2539 (1999)...imposing assembled conditions of a validity of

procedure for making an administrative decision. This is known as substantive law. The affects of such a validity of making an administrative decision will be the case, if the State officials do not respect the principle of a validity of an administrative decision. Then the decision given by State officials shall be unlawful. This is similar to causes of revoking an administrative decision made inconsistent with a condition of validity of making an administrative decision.

To raise a reason to revoke such an unlawful administrative decision involving a validity of making an administrative decision in accordance with Section 9 paragraph one (1) of the Act on Establishment of Administrative Courts and Administrative Court Procedure, B.E. 2542 (1999), Administrative Courts shall adopt the legal idea of substantive law, which gives a condition of a validity of process for making an administrative decision, as a scope of usage and interpretation of the wording implying causes of revoking an unlawful administrative decision. This is to deliberately make such a revocation to be accepted by law, besides a law interpretation, according to Section 9 paragraph one (1).

The usage and interpretation of law for revoking an administrative decision made inconsistent with its process recognized by law shall be another step of the theoretical development of Thai administrative law both substantive and procedural law on the one hand and additionally help keeping balance the public interest with a protection of the individual's rights and liberty from an over-exercising of power by State officials; which shall be falling within jurisdiction of Administrative Courts, on the other hand.